

Stilling: Saa vidt jeg erindrer, skabte Jysk Andelsfoderstofforretning sig 2 Aar i Træk et aarligt Overskud paa omkring 5 Mill. Kr., og det er vedblivende min Tro, at havde Andelsforeningen arbejdet paa den Maade, at den var kommet ind med Balance, havde den gavnnet det danske Landbrug for mindst 10 Gange den Avance, den havde skaffet sig. Forholdet med Hensyn til Brændselsforretningen ligger helt anderledes. Hvis Jysk Andelsfoderstofforretning havde haft den samme Hensigt med at skaffe sig Overskud som Brændselsforretningen, kunde vi andre bedre have forstaaet, at den havde handlet, som den har gjort i de to for Landet saa svære Aar. Men vor Hensigt var bl. a. at skaffe Arbejderne et Vaaben, som i de kommende Aar kunde bruges mod Kapitalen, og dette Vaaben vil Kulhandlerne komme til at føle. Det kan vi tales ved om, naar vi kommer sammen om nogle Aar.

Formanden: Folketingsmanden for Hjørring Amts 2den Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Pinstrup: De Herrer har den Opfattelse, at med ondt skal ondt fordrives, og derfor vil de have Kapital. Jeg vil spørge: Hvad er det for en fastsat Pris, der har været paa Kul? Hvem har fastsat den? Har Arbejdernes Brændselsforsyning ikke haft det i sin Magt at sælge Kul til billigere Pris, end de solgte? Det maa jeg antage. Der er det samme Forhold begge Steder. Denne Forretning er en kooperativ Virksomhed indenfor Arbejdernes Kreds, ligesom Jysk Andelsfoderstofforretning er det indenfor Landmændenes. Vi har købt og har haft Overskud og har fordelt dette til vore Medlemmer. De Herrer rettede de stærkeste Angreb paa Jysk Andelsfoderstofforretning, men hvis de Herrer havde gjort som vi og havde fordelt Overskuddet til dem, der havde købt, eller hvis de havde solgt uden at tage Fortjeneste, saa at de havde tvunget Prisen ned for andre Kulhandlere, havde de gjort det, som de forlanger, at Jysk Andelsfoderstofforretning skulde gøre. Men det har de Herrer ikke gjort.

Formanden: Idet jeg giver Ordføreren for Forslagsstillerne Ordet, bemærker jeg, at hermed maa Rækken af korte Bemærkninger være forbi.

Ordføreren for Forslagsstillerne (Hans Nielsen [Skanderborg Amts 1ste Valg-

kreds]): Det kan ikke nytte, at det ærede Medlem fra Sæby (Pinstrup) fortsætter ad denne Vej; de to Foretagender kan nu en Gang ikke sammenstilles. Det, som det ærede Medlem var saa glad over, nemlig at Landmændene havde fordelt Overskuddet til Medlemmerne, finder ogsaa Sted hos os; der er allerede uddelt meget store Beløb i Form af Brænde til de arbejdsløse Arbejdere, og det er meget muligt, at man gaar videre ad den Vej. I alle Tilfælde kan jeg forsikre det ærede Medlem, at det vil aldrig blive andre end fattige Mennesker, der vil faa Andel i de Penge, Arbejdernes Kulforretning har tjent, og noget lignende kan det ærede Medlem ikke sige om Jysk Andelsfoderstofforretning. Dertil kommer, at Andelsforretningen ikke har betalt Skat af de mange Millioner, den tjente; Arbejdernes Brændselsforsyning maa betale Skat fuldt ud nøjagtig efter de skærpede Skatteregler, som nu gælder. Man kan altsaa ikke rette den Bebrejdelse imod Arbejdernes Brændselsforsyning som imod Jysk Andelsfoderstofforretning, at den har søgt at unddrage sig den Skat, som alle andre forretningsdrivende i disse Tider maa svare.

Gunnar Fog-Petersen: Baggrunden for det Forslag, her behandles, er sikkert ikke blot det socialdemokratiske Program, men tillige hele Krigssituationen. Befolkningen har trods de Indgreb, Regeringen har gjort paa mange Omraader, faaet at føle, hvad det vil sige, at Konkurrencen ophører og Tilstande, der virker som under et Monopol-Enevælde, kommer til at raade. Det er da, forekommer det mig, fra et socialdemokratisk Synspunkt naturligt at stille dette Spørgsmaal under Debat, idet Socialdemokraterne gaar ud fra, at Statens Overtagelse af Produktionsmidlerne og Produktionen løser alle de dermed forbundne Vanskeligheder. For det radikale Venstre stiller Sagen sig noget anderledes. Vort Program beskæftiger sig vel med dette vigtige Spørgsmaal, men paa sin egen Maade. I Odense-Programmet hedder det, at overfor de Virksomheder, der er faktiske eller retlige Monopoler, værnes Samfundets Interesser om fornødent ved Virksomhedernes Overtagelse af Kommune eller Stat, og i Arbejdsprogrammet af 1916 hedder det: Ved Beskatning og virksom Kontrol træffes der Foranstaltninger imod, at Forbrugerne uretmæssigt udnyttes ved Virksomheder, der udgør et faktisk eller retligt Monopol, og som ikke, eller i hvert Fald ikke for Tiden, kan overtages af Sta-